

DNA 50PLUS

25-04-2022

Erik de Graaff
Alfons Leerkes

Samenvatting

Met de juiste kandidaten is het potentieel van 50PLUS is nog altijd meer dan 10 zetels in de tweede kamer. Het hoofdbestuur van 50PLUS is opzoek naar criteria voor het selecteren van geschikte personen. In dat kader heeft het HB het Wetenschappelijk Instituut van 50PLUS gevraagd een vragenlijst te ontwikkelen om na te gaan welke eigenschappen de leden van de partij belangrijk vinden voor de politici die ons vertegenwoordigen in politieke functies. Op basis van profielschetsen van verschillende partijen is een basislijst samengesteld met 50 wenselijke kenmerken, ingedeeld in houding en vaardigheden en persoonlijke kwaliteiten. De resultaten van de afname van deze vragenlijst onder de leden in april 2022 geeft inzicht in de relatieve wenselijkheid van deze eigenschappen voor een 50PLUS politicus. Na 10 dagen is besloten dat de 519 geretourneerde enquêtes voldoende gegevens opleverde voor verwerking.

Het profiel resulterende wordt gekenmerkt door karaktereigenschappen als eerlijkheid, integriteit en betrouwbaarheid, gevolgd door daadkracht, besluitvaardigheid en vasthoudendheid. Je zou kunnen zeggen een 'Pieter Omtzicht profiel'. Bij de antwoorden op de open vraag wordt naar voren gebracht dat het iemand zou moeten zijn met een jeugdige uitstaling, zodat we ook jongere kiezers kunnen aanspreken: *'De jonge kiezer van vandaag is de oudere kiezer van morgen'*. Wat betreft de houding en vaardigheden van deze ideale 50PLUS kandidaat staat bovenaan de lijst het hebben van een lange termijnvisie op seniorenbeleid en benaderbaar zijn voor de kiezers, gevolgd door verbindend vermogen en politiek strategisch inzicht. In de open vragen wordt verschillende keren benadrukt dat zij of hij een charismatische persoon dient te zijn die zich goed kan presenteren in de media. Actief zijn binnen de partijorganisatie en het hebben van een politiek netwerk, binnen of buiten 50PLUS wordt relatief minder belangrijke gevonden. Al blijft loyaliteit naar de partij een van de belangrijkste punten. Met dit profiel van de 50PLUS politicus kunnen potentiële kandidaten in een zorgvuldige assessment procedure worden getoetst ten opzichte van de belangrijkste kenmerken.

1. Inleiding

Meer dan ooit is er behoefte aan een sterke vertegenwoordiging van 50PLUS in de landelijke en lokale politiek. De huidige coalitiepartijen werken eendrachtig samen bij het afbreken van onze oudedagvoorzieningen. Door de nasleep van COVID19 en de oorlog in Oekraïne gaat het niet goed met de economie. De kans is groot dat in de komende crisis de rekening weer bij de ouderen wordt gelegd.

We moeten ons voorbereiden zodat we bij komende verkiezingen met sterke kandidaten kunnen deelnemen. Het potentieel van 50PLUS is nog altijd meer dan 10 zetels in de tweede kamer. Het is tijd dat we die verwachting inlossen. Het hoofdbestuur van 50PLUS is opzoek naar criteria voor het selecteren van geschikte personen die de partij in de toekomst kunnen vertegenwoordigen. In het kader daarvan heeft het HB het Wetenschappelijk Instituut van 50PLUS gevraagd een vragenlijst te ontwikkelen om na te gaan welke eigenschappen de 50PLUS leden belangrijk vinden voor de politici die ons vertegenwoordigen in politieke functies. Deze rapportage beschrijft de ontwikkeling van de vragenlijst en de resultaten van de afname onder de leden in april 2022.

2. Ontwikkeling van de vragenlijst

Als voorbereiding op de ontwikkeling van de vragenlijst hebben wij een aantal profielschetsen verzameld van 50PLUS en verschillende andere partijen. Al snel wordt duidelijk dat een politicus over een veelheid aan positieve eigenschappen dient te beschikken. Op de wensenlijst staan: kennis van zaken op uiteenlopende onderwerpen, werklust en een tomeloze inzet gepaard aan communicatieve vaardigheden en bovenal integriteit. Het is te veel om op te noemen en bovendien zijn sommige kenmerken onderling tegenstrijdig. We hebben een selectie gemaakt van 50 relevante kenmerken ingedeeld in houding (13), vaardigheden (12) en persoonlijke kwaliteiten (25).

De vragenlijst is ontwikkeld binnen het platform Analyzer. Ook de gegevensverwerking vond plaats in dit softwarepakket. Als vraagvorm is gekozen voor de prioriteitsstelling waarbij telkens voor 5 eigenschappen moest worden aangegeven wat de volgorde van belangrijkheid voor een 50PLUS politicus was: Een politicus van 50PLUS is De eerste vijf vragen betroffen de aspecten van houding en vaardigheden. In de volgende 10 vragen kwamen de aspecten van de persoonlijke kwaliteiten twee keer aan bod. Vervolgens is gevraagd naar de bestuurlijke ervaring van de respondenten en tot slot is in een open vraag de mogelijkheid geboden aan te geven welke kenmerken men in de vragenlijst had gemist.

De vragenlijst is als proef voorgelegd aan een kleine groep betrokkenen. De uitkomsten daarvan zijn met het HB besproken, waarna de vragenlijst definitief is vastgesteld.

3. Resultaten

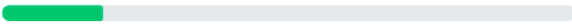
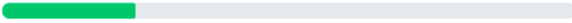
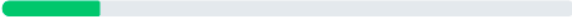

3.1. Respondenten

De vragenlijst is op 13 april 2022 uitgezet onder 2471 leden van 50PLUS. Na 10 dagen waren er 519 ingevulde enquêtes geretourneerd, waarvan 298 compleet. Besloten is dat dit voldoende gegevens opleverde voor verwerking.

De respondenten komen uit alle lagen van de partij. Ongeveer 40% heeft bestuurlijke ervaring binnen of buiten de partij (de percentages tellen op tot boven de 100 omdat dubbele antwoorden mogelijk waren).

Figuur 1.: Bestuurlijke ervaring respondenten

Bent u actief geweest in de politiek (meerdere antwoorden mogelijk)

Respondenten		Procent	N
in een bestuurlijke functie in de 50PLUS partij		17.5%	55
Gekozen vertegenwoordiger namens 50PLUS (landelijk, regionaal, waterschap of gemeente).		23.2%	73
Gekozen vertegenwoordiger namens een andere partij		17.2%	54
Niet van toepassing		59.6%	187
		100%	314

3.2. Prioriteiten van de eigenschappen voor een 50PLUS politicus

De resultaten van de prioriteitsvragen zijn verwerkt door het gemiddelde te bepalen van de toegekende rangordes. Deze procedure is gebaseerd op de aanvechtbare aanname dat de meting plaatsvindt op een ratioschaal. In de praktijk maakt dat echter weinig verschil en op deze wijze kan eenvoudig een overall rangorde worden opgesteld. Daarbij geldt: hoe lager de gemiddelde score, hoe hoger de prioriteit. Voor degenen die geïnteresseerd zijn in meer details zijn in de bijlage de frequentietabellen opgenomen met de prioriteiten per vraag.

Tabel 1. Rangorde Houding en vaardigheden

Houding en vaardigheden	N	\bar{X}
heeft een lange termijnvisie op seniorenbeleid	353	2.29
is benaderbaar voor kiezers	356	2.34
kan goed samenwerken en verbinden	351	2.34
heeft politiek strategisch inzicht	360	2.45
formuleert duidelijk en overtuigend.	351	2.48
maakt duidelijk beargumenteerde keuzes	356	2.51
is sociaal en maatschappelijk betrokken	360	2.52
kan hoofd- en bijzaken onderscheiden.	351	2.53
is een teamspeler	356	2.58
kent en onderschrijft het verkiezingsprogramma	360	2.72
kan goed debatteren	353	2.74
kan goed luisteren	360	3.11
kan prioriteiten stellen	353	3.14
heeft affiniteit met de politieke praktijk	353	3.33
stelt goede vragen	353	3.5
is actief binnen de organisatie van de partij	356	3.51
heeft een politiek netwerk buiten 50PLUS.	351	3.82
geeft opbouwende kritiek.	351	3.83
kan goed delegeren	356	4.06
heeft een netwerk binnen de 50PLUS partij	360	4.19

Bovenaan de lijst staan het hebben van een lange termijnvisie op seniorenbeleid en benaderbaar zijn voor de kiezers, gevolgd door verbindend vermogen en politiek strategisch inzicht. Midden in de lijst vinden we het kennen en onderschrijven van het verkiezingsprogramma en diverse communicatieve vaardigheden. Actief zijn binnen de partijorganisatie en het hebben van een politiek netwerk, binnen of buiten 50PLUS wordt relatief minder belangrijke gevonden.

Tabel 2.: Rangorde persoonlijke kwaliteiten

Persoonlijke kwaliteiten	N	\bar{X}
eerlijk en integer	668	1.58
betrouwbaar	666	2
daadkrachtig	670	2.21
besluitvaardig	686	2.48
vasthoudend	648	2.55
zorgvuldig	688	2.67
enthousiast	370	2.80
energiek	354	2.89
een doorzetter	388	2.89
transparant	658	2.96
weloverwogen	356	3.00
authentiek	654	3.01
aandachtig	646	3.08
analytisch	650	3.12
assertief	371	3.25
stressbestendig	688	3.27
vingerig	645	3.27
tactvol	700	3.28
zelfbewust	663	3.32
initiatiefrijk	690	3.34
creatief	654	3.59
geduldig	673	3.61
ambitieuus	645	3.62
flexibel	666	3.87
origineel	664	3.83

Eerlijkheid, integriteit en betrouwbaarheid zijn de belangrijkste eigenschappen voor een 50PLUS politicus gevolgd door daadkracht, besluitvaardigheid en vasthoudendheid. In het midden vinden we eigenschappen als enthousiasme, energiek, transparantie en authenticiteit. Opvallend is dat analytisch vermogen en stressbestendigheid onder het midden staan en de lage plaats van eigenschappen als ambitieuus en origineel.

3.3 Open vragen

Op de vraag welke elementen men had gemist in de vragenlijst is door 314 respondenten gereageerd. De suggesties en commentaren zijn zeer gevarieerd. In verschillende gevallen wordt het belang benadrukt van uiterlijke eigenschappen die bepalend zijn voor hoe iemand overkomt in de media: *'Charismatische persoonlijkheid' 'Mediagenieke uitstraling, overtuigingskracht'; 'Een belangrijke eigenschap is dat de politicus jong is en uitstraalt dat hij zich ook inzet voor jongeren'; 'Weg met het imago dat 50plus er alleen maar voor ouderen is. De jonge kiezer van vandaag is de oudere kiezer van morgen'*. Dit laatste punt wordt in verschillende toonaarden naar voren gebracht, vooral als principiële punt voor het partijprogramma: *'Gericht op thema's die ook de kinderen en kleinkinderen van 50 plussers aangaan. Juist niet alleen senioren. Stap daar toch vanaf'*.

Kennis van zaken wordt belangrijk gevonden. In sommige gevallen specifiek kennis van het pensioendossier. Wat ook veel terugkomt is het belang van trouw aan de partij 50PLUS. Een open houding en verbindend kunnen optreden wordt ook vaak genoemd. *'Neem contact op met mensen die je benaderen, signaleer probleem en zoek contact. Luisterend oor, publiciteit zoeken en problemen aan de orde'*. In verschillende commentaren zijn de littekens van het recente verleden zichtbaar: *'Geen ruzie makend type maar harmonieus kunnen omgaan met anderen'; 'Een goed politicus doet niet aan Zetelroof maar vertegenwoordigd oprecht zijn kiezers'*.

4. Conclusie

Door telkens verschillende wenselijke eigenschappen op prioriteit te sorteren verkrijgen we inzicht in het relatieve belang dat de 50PLUS leden aan deze eigenschappen toekennen. Het profiel van de ideale 50PLUS politicus dat hieruit naar voren komt kan worden gebruikt bij het selecteren van geschikte kandidaten voor komende verkiezingen.

Het profiel wordt gekenmerkt door karaktereigenschappen als eerlijkheid, integriteit en betrouwbaarheid, gevolgd door daadkracht, besluitvaardigheid en vasthoudendheid. Je zou kunnen zeggen een *'Pieter Omtzicht profiel'*. In aanvulling op de prioriteiten wordt in de antwoorden op de open vraag wordt naar voren gebracht dat het iemand zou moeten zijn met een jeugdige uitstaling, zodat we ook jongere kiezers kunnen aanspreken: *'De jonge kiezer van vandaag is de oudere kiezer van morgen'*.

Wat betreft de houding en vaardigheden van deze ideale 50PLUS kandidaat staat bovenaan de lijst het hebben van een lange termijnvisie op seniorenbeleid en benaderbaar zijn voor de kiezers, gevolgd door verbindend vermogen en politiek strategisch inzicht. In de open vragen wordt verschillende keren benadrukt dat zij of hij een charismatische persoon dient te zijn die zich goed kan presenteren in de media. Actief zijn binnen de partijorganisatie en het hebben van een politiek netwerk, binnen of buiten 50PLUS wordt relatief minder belangrijke gevonden. Al blijft loyaliteit naar de partij een van de belangrijkste punten.

Met dit profiel van de 50PLUS politicus kunnen potentiële kandidaten worden getoetst ten opzichte van de belangrijkste kenmerken. Er zal een zorgvuldige assessment procedure moeten worden ontwikkeld om alle eigenschappen goed te wegen.